

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Nc/3/2025
Identifikačné číslo spisu:	1223204220
Dátum vydania rozhodnutia:	21.08.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1223204220.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloletú A. P., narodenú XX. R. XXXX, O., Q. XXX/XX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálny vecí a rodiny Bratislava, Vázovova 7/A, Bratislava, dieťa matky Q. rod. E., narodenej XX. K. XXXX, O., Q. XX, zastúpenej spoločnosťou JUDr. Soňa Tóthová, advokátska kancelária, s.r.o., Bratislava, Šafárikovo námestie 2, a otca X. narodeného XX. jL. L., O., Q. XX, zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária Chabadová, s. r. o., Bratislava, Pri starej prachárni 13, vedenej na Mestskom súde Bratislava II pod sp. zn. 59P/118/2023, o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, o návrhu matky na vylúčenie sudcov Krajského súdu v Trnave JUDr. Táni Šefčíkovej, JUDr. Janky Grečmal a JUDr. Petra Kalatu z prejednávania a rozhodovania právnej veci vedenej pod sp. zn. 13CoP/127/2025, takto

rozhodol:

Sudcovia Krajského súdu v Trnave JUDr. Táňa Šefčíková, JUDr. Janka Grečmal a JUDr. Peter Kalata nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci v konaní vedenom na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 13CoP/127/2025.

Odôvodnenie

V konaní vedenom na Krajskom súde v Trnave (ďalej aj „krajský súd“) pod sp. zn. 13CoP/127/2025 si matka maloletej Q. podľa § 52 ods. 1, ods. 2 v spojení s § 49 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), uplatnila námietku zaujatosti všetkých sudcov Krajského súdu Trnava, vrátane členov senátu 13CoP, návrh na vylúčenie všetkých sudcov Krajského súdu Trnava, vrátane členov senátu 13CoP z prejednávania a rozhodovania právnej veci starostlivosti súdu o maloletú A. P. sp. zn. 13CoP/127/2025, a žiadala o prikázanie veci inému súdu toho istého stupňa. Matka maloletej svoje podanie odôvodnila tým, že otec maloletej a účastník konania 13CoP/127/2025 je sudcom Krajského súdu v Trnave a kolegom všetkých sudcov Krajského súdu v Trnave, vrátane tých, ktorí majú predmetnú právnu vec prejednávať a rozhodnúť. Súčasne kolegyňou sudcov Krajského súdu v Trnave je aj súčasná partnerka X.. V. P., Q.. Y. Q., ktorých mimomanželský vzťah je dôvodom rozvratu manželstva Q.. S. P. a X.. V. P. Považovala za zrejmé, že medzi sudcami resp. inými zamestnancami jedného súdu panujú blízke kolegiálne vzťahy, sudcovia trávajú spoločne čas či už počas pracovnej doby, pracovných prestávok, ale aj v rámci voľného času, kedy často rozoberajú

prejednávane prípady a konzultujú ich. O možnosti vytvorenia si blízkeho priateľského vzťahu s kolegom, resp. kolegyňou, ktorý vybočuje z rámca profesionality a bežnej formálnej kolegiality, matka maloletej nemala pochybnosti. Svedčí o tom podľa nej aj okolnosť na strane X.. V. P., ktorý si vytvoril romantický mimomanželský vzťah s kolegyňou Q. na pracovisku. Každopádne, samotný X.. V. P. označil pred matkou maloletej jeho vzťahy so sudcami Krajského súdu v Trnave ako nadštandardné. Bola názoru, že X.. V. P. preto vo vzťahu k sudcom Krajského súdu v Trnave nie je iba kolegom sediacim vo vedľajšej kancelárii, je viac než pravdepodobné, že je aj ich blízkym, dôverným kolegom a priateľom. Na strane matky existuje dôvodná pochybnosť o tom, že sudcovia Krajského súdu v Trnave budú schopní nezaujato a spravodlivo rozhodovať o právnej veci, ktorej účastníkom je ich kolega X.. V. P. Má dôvodnú obavu, že by sudcovia Krajského súdu v Trnave mohli v konaní zvýhodňovať X.. V. P. a znevýhodňovať matku maloletej.

2. Matka maloletej poukázala na nezávislosť ako základnú podmienku nestrannosti súdneho konania. Nestrannosť sudcu sa často prekrýva s nezávislosťou sudcu, a práve preto sa uplatňuje tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký javiť aj v očiach verejnosti a účastníkov súdneho konania. Ďalej akcentovala, že základným princípom pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci je, že postačuje, ak niektorý z nich svojou existenciou vzbudzuje pochybnosť o sudcovej zaujatosti, bez toho, aby musela byť prípadná zaujatosť bezpečne preukázaná. V praktickej rovine to znamená, že podmienky pre vylúčenie sudcov sú splnené nielen v prípade skutočne preukázanej zaujatosti sudcov, ale už vtedy, ak je možné mať pochybnosti o ich nezaujatosti. Matka maloletej na základe uvedeného namieta zaujatosť sudcov Krajského súdu v Trnave, vrátane členov senátu 13CoP JUDr. Daniela Ilavského, JUDr. Táne Šefčíkovej a JUDr. Petra Kalatu, ktorým je pridelená právna vec spis. zn. 13CoP/127/2025 pre ich pomer k X.. B. ako účastníkovi konania, o ktorého rodičovských právach a povinnostiach má byť v tomto konaní rozhodované. Namietala predovšetkým porušenie podmienky tzv. „rovnosti zbrani“, judikovanej Európskym súdom pre ľudské práva, že každej strane musí byť daná rovnaká príležitosť prezentovať svoj prípad vrátane potrebných dôkazov za podmienok, ktoré ju nepostavia do podstatne nevýhodnej situácie voči protistrane.

3. Uznesením predsedníčky Krajského súdu v Trnave z 30. júla 2025 sp. zn. Spr 365/25 bol sudca senátu 13CoP JUDr. P. H. vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 13CoP/127/2025. X.. P. H. v zmysle § 50 ods. 1 CSP oznámil, že s X.. V. P. má priateľský vzťah, v minulosti boli členmi jedného senátu, tykajú si a v tomto roku boli aj na spoločnej dovolenke, preto možno mať dôvodné pochybnosti o jeho nezaujatosti. V uznesení predsedníčka Krajského súdu v Trnave konštatovala, že v danej veci reálne existujú objektívne skutočnosti, a to blízky, priateľský vzťah sudcu zákonného senátu X.. P. H. k otcovi maloletého dieťaťa X.. V. P., ktorý vzťah dosahuje taký charakter a intenzitu, že nestrannosť sudcu je vystavená oprávneným legitímnym pochybnostiam. Vzhľadom na existenciu okolností objektívnej povahy uvedených v oznámení sudcu, pri uplatnení teórie zdania (théorie des apparences) bolo dôvodné vylúčiť sudcu senátu X.. P. H. z prejednávania a rozhodovania tejto veci. Keďže jeden zo sudcov senátu bol vylúčený, predsedníčka súdu výrokom II. pridelená vec pomocou programových a technických prostriedkov (modul „zmena zloženia senátu“) náhodným výberom inému sudcovi. Program namiesto vylúčeného sudcu X.. P. H. vygeneroval ako predsedníčku senátu JUDr. Táňu Šefčíkovú a ako členku senátu JUDr. Janku Grečmal. Vec tak v zmysle rozhodnutia prejedná a rozhodne senát v zložení: JUDr. Táňa Šefčíková - predsedníčka senátu, JUDr. Janka Grečmal a JUDr. Peter Kalata - členovia senátu.

4. Členovia senátu 13CoP JUDr. Táňa Šefčíková, JUDr. Janka Grečmal a JUDr. Peter Kalata potvrdili, že sa necítia byť zaujatí. Zhodne uviedli, že s X.. V. P. majú kolegiálny vzťah, tykajú si a v súkromí sa nestretávajú.

X.X. Sudkyňa JUDr. Táňa Šefčíková v doplňujúcom stanovisku uviedla, že nemá žiaden pomer k veci, v rámci ktorého by mala záujem na určitom spôsobe skončenia konania. Tvrdený kolegiálny vzťah k otcovi maloletého dieťaťa je formálny, nepresahujúci rovinu profesionality. X. V. P. stretla až na Krajskom súde v Trnave, nikdy spoločne nepojednávali a nerozhodovali v senáte. Svoje kancelárie majú vedľa seba a pokiaľ sa na pracovisku stretnú, pozdravia sa, nediskutujú spolu o právnych, resp. iných

pracovných otázkach. Raz sa rozprávali sa o svojom predchádzajúcom pracovnom pôsobení. K vzájomnému tykaniu poznamenala, že je medzi sudcami Krajského súdu v Trnave skôr typické, nevníma ho so žiadnym osobným, či hlbším presahom v ich vzájomnom vzťahu. S otcom maloletého dieťaťa sa nikdy v súkromí nestretla, nedochádza medzi nimi k žiadnej interakcii mimo priestorov Krajského súdu v Trnave; úprimne si nespomína na žiadnu udalosť, pri ktorej mali možnosť stretnúť sa mimo pracoviska.

4.2. Sudkyňa JUDr. Janka Grečmal v doplňujúcom stanovisku uviedla, že nemá žiaden záujem na spôsobe skončenia konania. Kolegiálny vzťah k otcovi maloletej je čisto formálny, nepresiahol rovinu profesionality. Okrem stretávania sa na pracovisku v súvislosti s plnením pracovných povinností (školenie, porady a pod.) sa s ním nikde nestretáva, nevedie s ním žiadne súkromné rozhovory. Nemajú priateľský vzťah, len čisto korektný, kolegiálny, čiže sa poznajú ako kolegovia. Tykanie je na ich pracovisku úplne bežné, je bez hlbšieho významu a obdobne si tyká aj s inými kolegami. S otcom maloletej sa nikdy nerozprávala o jeho osobnom živote, ale ani o jeho pracovných záležitostiach. Priblížila, že okrem oficiálnych povinností na pracovisku sa s ním žiadnym spôsobom neintegruje, doposiaľ s ním nepôsobila ani ako členka senátu. Nevedú žiadnu formu komunikácie mimo tej, ktorá by bola nevyhnutná z hľadiska pracovných povinností; nemajú na seba ani telefonický kontakt. Záverom dodala, že zabrániť v stretávaní sa na pracovisku nemožno, v jej prípade ale ide o náhodné stretávanie kolegu alebo o bežný kontakt pri plnení pracovných povinností.

4.3. Sudca JUDr. Peter Kalata v doplňujúcom stanovisku uviedol, že nemá žiaden pomer k veci, ktorý by mohol znamenať konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania. Napriek tomu, že si s otcom maloletej približne od mesiaca jún tyká, považuje

ich vzťah za formálny, nepresahujúci rovinu profesionality s tým, že sa nejedná ani o blízky, ani o dôverný vzťah. K vlastnému tykaniu došlo na športovom podujatí organizovanom Krajským súdom v Trnave pre zamestnancov súdu a sudcov na ňom pôsobiacich. Tykanie samotné vníma ako bežnú vec medzi sudcami Krajského súdu v Trnave bez toho, aby bez ďalšieho založila nejaký bližší ako kolegiálny vzťah. Odvtedy sa s JT. stretol len párkrát náhodne na chodbe a komunikácia nepresiahla vzájomný pozdrav. Záverom akcentoval, že s otcom maloletej okrem vyššie spomenutého inak nijako neinteragujú.

5. Podľa čl. 48 ods. 1 veta prvá Ústavného zákona č. 460/1992 Zb. z 01. septembra 1992 v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavy“) nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

6. Podľa § 49 ods.1 CSP sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti. Účelom cit. ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaní sporu (veci), k nezaujatému prístupu k stranám (účastníkom), ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Sledovanému cieľu zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktoré sú z hľadiska vylúčenia sudcu považované za právne relevantné. Týmito skutočnosťami sú právne významné vzťahy sudcu, a to jeho vzťah: a) k sporu (veci), v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia sporu alebo konania, b) k stranám sporu (účastníkom konania), ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c) k zástupcom strán sporu (účastníkom konania), ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b), alebo d) k osobám zúčastneným na konaní.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „nadriadený súd“, alebo „najvyšší súd“) ako súd nadriadený Krajskému súdu v Trnave [§ 54 ods. 2 CSP v spojení s § 5 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov] preskúmal vec a posúdil opodstatnenosť námietky zaujatosti z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu v zmysle ustanovenia § 49 ods. 1 CSP. Citované ustanovenie pritom predpokladá taký vzťah vlastného záujmu sudcu na prejednanom spore (veci) alebo taký jeho osobný vzťah k stranám sporu (účastníkom konania), ich zástupcom, alebo osobám zúčastneným na konaní, ktorý by pri všetkej možnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku

by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

8. Matka maloletej v podanej námietke svoju obavu z nestrannosti členov senátu 13CoP a ostatných sudcov Krajského súdu v Trnave odôvodňovala blízkymi kolegiálnymi vzťahmi s otcom maloletej, čo podporila tvrdením o tom, že aj súčasná partnerka X. je zamestnankyňou krajského súdu. Z uvedeného vyvodila, že medzi sudcami vznikajú nadštandardné vzťahy vybočujúce z rámca bežnej kolegiality, resp. že medzi sudcami a inými zamestnancami jedného súdu panujú blízke kolegiálne vzťahy, sudcovia trávajú spoločne čas počas pracovnej doby, pracovných prestávok, ale aj v rámci voľného času, kedy často rozoberajú prejednávané prípady a konzultujú ich. Bola názoru, že X.. V. P. vo vzťahu k sudcom Krajského súdu v Trnave nie je iba kolegom sediacim vo vedľajšej kancelárii, ale je viac než pravdepodobné, že je aj ich blízkym, dôverným kolegom a priateľom. Dôvod na vyslovenie nedostatku ich nestrannosti a nezávislosti a dôvod na ich vylúčenie z rozhodovania o veci videla v tom, že sudcovia Krajského súdu v Trnave budú na jej úkor v konaní zvýhodňovať X.. V. P., čím by došlo k porušeniu zásady tzv. „rovnosti zbraní“, princípu predvídateľnosti rozhodnutia a zásady právnej istoty.

9. Takto matkou opísaný vzájomný vzťah v okolnostiach prípadu vyžadoval, aby sa nadriadený súd vyčerpávajúcím spôsobom zaoberal intenzitou vzájomných vzťahov členov odvolacieho senátu s otcom maloletej.

9.1. K odôvodneniu výroku o nevyklúčení JUDr. Táni Šefčíkovej, JUDr. Janky Grečmal a JUDr. Petra Kalatu z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej pod sp. zn. 13CoP/127/2025, najvyšší súd v prvom rade uvádza, že nezávislosť s nestrannosťou a odbornosťou (kvalifikáciou) sudcu sú podmienkami kvalitného rozhodovania a jeho predvídateľnosti a sledujú tak význam riadneho naplňovania (poskytovania) spravodlivosti. Nezávislosť a nestrannosť úzko spolu súvisia, často sa prekrývajú a nie je vždy ľahké ich od seba odlíšiť. Nestrannosť definovaná aj ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti býva považovaná za pojem širší ako nezávislosť. Nestrannosť sudcu musí byť podstatou jeho funkcie, zatiaľ čo jeho nezávislosť ju má iba umožňovať. Pod sudcovskou nezávislosťou a nestrannosťou treba rozumieť aj nezávislosť a nestrannosť každého jednotlivého sudcu.

9.2. Inštitútom vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť (§ 49 až § 51 CSP) sa v civilnom konaní garantuje základné právo na prerokovanie a rozhodnutie sporu nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Nestrannosť sa definuje spravidla ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti (nadržania určitej procesnej strane).

9.3. Súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Ústavnoprávna úprava práva na spravodlivý proces zakotvená v čl. 46 ústavy zároveň na druhej strane zaručuje aj právo na to, aby právna vec strany sporu nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 ods. 1 ústavy). Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Jeho obsahom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia sporu pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (napr. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 73/97, sp. zn. I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03). V zásade teda platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu ako tzv. zákonný sudca, ktorý by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania.

9.4. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) pri posudzovaní nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru (napr. rozhodnutie vo veci Piersack c. Belgicko). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Vychádza z prezumpcie nestrannosti, pokiaľ nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva dôkaz o skutočnej zaujatosti (napr. rozhodnutie vo veci Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce

nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikať pochybnosti o nestrannosti sudcu.

9.5. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych príznakov. Uplatňuje sa tzv. teória zdania nezaujatosti podľa ktorej platí, že „spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná“. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (napr. Delcourt proti Belgicku). Rozhodujúcim prvkom pri posudzovaní námietky zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava strany je objektívne oprávnená a relevantná. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych dostatočne závažných skutočnostiach.

9.6. Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu. Podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (viď tiež Fey c. Rakúsko). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú. Z uvedenej judikatúry ESĽP a ústavného súdu možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďit' prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k sporu disponuje.

9.7. Objektívny test nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávánemu sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o nezaujatosti zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti sudcu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétne a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania veci.

9.8. Je potrebné brať na zreteľ skutočnosť, že spoločenské vzťahy v najširšom slova zmysle sú vzťahmi vzájomného pôsobenia, kontaktu a interakcie medzi členmi spoločnosti; preto závažnosť, ktorá by založila pochybnosť o nezaujatosti zákonného sudcu (znamenala dôvod pre jeho vylúčenie z prerokovania a rozhodovania veci), môže aj pri zohľadnení tzv. teórie zdania uplatňovanej v judikatúre ESĽP nastať iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k sporu, stranám, ich zástupcom, či osobám zúčastneným na konaní, dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať nezávisle a nestranne (porovnaj I. ÚS 332/08).

9.9. Najvyšší súd už viackrát judikoval, že iba skutočnosť, že sudca stranu pozná, pretože je jeho susedom alebo kolegom, pomer, pre ktorý by bol sudca vylúčený, nezakladá (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok, 2. vydanie. Komentár, Praha: C. H. Beck, 2022, s. 237 a 239). Vzájomné vzťahy medzi sudcami sú založené na profesionalite a kolegiálnosti. Ak kvalitatívne znaky ich vzťahov neprekročia hranicu profesionalnosti a kolegiálnosti, nemožno mať bez ďalšieho pochybnosti o nezaujatosti sudcu. Až v prípade, že by vzájomný vzťah sudcov prerástol cez rýdzo profesionálny rámec výkonu funkcie sudcu a nadobudol charakter bližšieho osobného vzťahu, išlo by o dôvod vylučujúci sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1Nc/40/2014, 2Nc/8/2015, 3Nc/4/2016, 4Nc/6/2015, 5Nc/1/2015, 7Nc/53/2013, 8Nc/39/2014, 5Nc/2/2021).

9.10. Pokiaľ ide o subjektívne aspekty nestrannosti namietaných členov senátu 13CoP, členovia odvolacieho senátu sa necítia byť zaujatí. Zhodne uviedli, že nemajú žiaden pomer k veci, ktorý by mohol znamenať konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania. S otcom maloletej majú čisto formálny, kolegiálny vzťah, ktorý nepresiahol rovinu profesionality; okrem stretávania sa na pracovisku v súvislosti s plnením pracovných povinností, sa s ním inde nestretávajú, nevedú s ním žiadne súkromné rozhovory. Fakticky potvrdili, že medzi nimi (okrem pracoviska, aj to len v nevyhnutnej miere) nedochádza k žiadnej interakcii. Doposiaľ spolu nepôsobili ani ako členovia senátu. Nie sú v kamarátskom ani v priateľskom vzťahu. Tykanie vnímajú ako bežné na pracovisku, bez osobného, či hlbšieho presahu v ich vzájomnom vzťahu.

9.11. Otec maloletej X.. V. P. je síce s členmi senátu 13CoP v kolegiálnom vzťahu a teoreticky má možnosť sa pred nimi prezentovať v pozitívnom zmysle, ale vzhľadom na obsah vyjadrení jednotlivých členov senátu, tento ich kolegiálny vzťah je nutné hodnotiť ako neutrálny a formálny v čisto profesionálnej rovine a taký, ktorý rešpektuje zásadu rovnosti sporových strán. Z uvedeného možno dôvodne prezumovať, že tu neexistuje žiaden vzťah k účastníkom, pre ktorý by bolo možné pochybovať o ich zaujatosti. Ako už bolo uvedené, existencia výhradne kolegiálneho vzťahu medzi sudcom a účastníkom konania nie je dôvodom na vylúčenie z rozhodovania. Ani u jedného z namietaných sudcov nebol žiaden, ani len náznak matkou tvrdeného možného blízkeho a dôverného vzťahu, a nebol ani dôvod spochybňovať ich nestrannosť a nezaujatosť. S určitosťou preto možno konštatovať, že členovia senátu 13CoP Krajského súdu v Trnave sú schopní nezaujato a spravodlivo rozhodovať o právnej veci, ktorej účastníkom je ich kolega X.. V. P..

9.12. Najvyšší súd mal ambíciu poctivo zohľadniť objektívnu stránku nestrannosti zaujatosti a postupovať v zmysle aplikovateľného testu „tzv. zjavnej domnелеj zaujatosti“ (z tzv. teórie zdania). Judikátúra EŠLP vyžaduje, aby sa obava z nedostatku nestrannosti zakladala na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. Tzv. objektívna nestrannosť sa posudzuje nie podľa subjektívneho postoja strany, ale podľa objektívnych symptómov - rozhodujúca je existencia objektívnych skutočností, ktoré sa ale musia preukázať. V posudzovanej veci ani jeden z členov senátu nepotvrdil existenciu osobného, resp. priateľského alebo kamarátskeho vzťahu s otcom maloletej X.. V. P., preto je logické a v súlade s vnímaním medziľudských vzťahov, že členovia senátu 13CoP si sú istí, že budú a dokážu byť v danej veci nezaujatí a nestranní. Rozhodovať nestranne nie je právom, výsadou, či privilegiom sudcov. Ide o základnú povinnosť sudcov, o štrukturálny prvok súdneho systému.

9.13. Najvyšší súd ohľadne objektívneho testu nezaujatosti ďalej poznamenáva, že posudzovanie (ne)zaujatosti konkrétneho sudcu sa vždy realizuje v kontexte na prejednávany prípad bez ohľadu na druh či povahu sporu, strany sporu, či prítomnosť emócií a osobnostnej stránky veci. Preto ani rodinnoprávne spory nie sú v rozhodovaní o vylúčení sudcu z dôvodu jeho zaujatosti žiadnou výnimkou, v ktorej by sa test aplikoval inak, prísnejšie, či v konečnom dôsledku s odlišným výsledkom. Rozhodnutím vo veci je výrok o tom, či je dotknutý sudca vylúčený z prejednávania vo veci alebo vylúčený nie je. Samotný výrok je tak zohľadnením všetkých do úvahy vzatých aspektov, a to objektívnej stránky, subjektívnej stránky, kontextu prejednávanej veci, vyjadrení dotknutých sudcov, ktoré už samy o sebe predstavujú časť subjektívnej stránky.

9.14. Argumenty matky maloletej o existencii kolegiálneho vzťahu ako dôvodu pochybnosti o nezaujatosti členov senátu 13CoP, nedosahujú z hľadiska posúdenia objektívnej stránky nezávislosti intenzitu naplňajúcu dôvod na vylúčenie namietaných sudcov. Dotknutí sudcovia uviedli, že s otcom maloletej majú čisto formálny, kolegiálny vzťah, ktorý nepresiahol rovinu profesionality; okrem stretávania sa v súvislosti s plnením pracovných povinností na pracovisku, sa s ním inde nestretávajú, nevedú s ním žiadne dôverné ani iné súkromné rozhovory. Doposiaľ spolu nepôsobili ani ako členovia senátu. Potvrdili, že mimo pracoviska nedochádza medzi nimi k žiadnej interakcii. Nie sú v žiadnom kamarátskom ani priateľskom vzťahu; tykanie je neosobné, bez hlbšieho presahu. Na uvedenom základe najvyšší súd interpretoval vyjadrenia dotknutých sudcov v rovine zanedbateľnej (indiferentnej) intenzity vzťahov s otcom maloletej. Obsah dopĺňajúceho vyjadrenia sudcov JUDr. Táni Šefčíkovej, JUDr. Janky Grečmal a JUDr. Petra Kalatu o ich vzťahu s otcom maloletej nepotvrdzuje, že sa jedná o vyššiu kvalitu vzťahu ako iba formálny kolegiálny vzťah. Nejedná sa o bližšie osobné vzťahy na jednom pracovisku, neformálne, ktoré by boli dôverné a s takou intenzitou, že by presiahli rovinu profesionality. Je teda zrejmé, že v danom prípade ide o vzťahy, ktorých kvalitatívne znaky neprekračujú hranicu profesionálnosti a kolegiálnosti.

9.15. Najvyšší súd akcentuje ústavným súdom opakovane vyslovené závery, že samotné kolegiálne vzťahy medzi sudcami nemôžu byť dôvodom na spochybnenie ich nestrannosti a na ich vylúčenie z prerokúvania veci z toho dôvodu, že kolegiálne vzťahy v zásade nie sú dôvodom na spochybnenie nestrannosti sudcu, ak nie sú ďalšie okolnosti signalizujúce možné narušenie nestrannosti sudcu, a to takej intenzity, aby boli dôvodom na jeho vylúčenie z prerokúvania veci z tohto dôvodu (sp. zn. IV.ÚS 345/09, sp. zn. IV. ÚS 124/2010); skutočnosť, že pracovný, resp. kolegiálny vzťah sudcu nemôže dostatočne objektívne spochybniť nepredpojatosť v takej miere, aby musel byť vylúčený z výkonu

sudcovej funkcie, ústavný súd opätovne pripomenul aj v uznesení sp. zn. I. ÚS 352/2010-6 z 20. októbra 2010, resp. III. ÚS 824/2016 z 29. novembra 2016.

9.16. Z hľadiska posúdenia objektívnej stránky nezávislosti je rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o (ne)zaujatosti zákonného sudcu úsudok, či je obava strany sporu objektívne oprávnená. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Matka maloletej upozornila na skutočnosť, že aj čisto kolegiálny vzťah môže prerásť do vzťahu mimomanželského, kedy kolegyňou sudcov Krajského súdu v Trnave je aj súčasná partnerka X.. V. P., Q.. Y. Q., ktorých mimomanželský vzťah bol dôvodom rozvratu manželstva účastníkov. Tu hodno zdôrazniť, že vnútorná dynamika vzťahov na pracovisku, určenie, či ide o vzťah kolegiálny, kamarátsky, priateľský, príp. mimomanželský, vychádza vždy zo subjektívnej stránky posudzovania okolností, ktoré môžu byť v každom jednotlivom prípade jedinečné, rozdielne a špecifické.

9.17. Pokiaľ matka maloletej poukázala na to, že niet pochybností o možnosti vytvorenia si blízkeho priateľského vzťahu s kolegom, resp. kolegyňou, ktorý vybočuje z rámca profesionality a bežnej formálnej kolegiality, svoju obavu zo zaujatosti dotknutého senátu smerovala na svoju osobnú skúsenosť, ktorá však priamo s rozhodovaním namietaného odvolacieho senátu nesúvisí a v žiadnom prípade nezakladá automaticky predpoklad, že by takýto druh vzťahu vznikol vo vzťahu k niektorému z členov senátu. Samotná skutočnosť, že otec maloletej nadviazal mimomanželský vzťah na pracovisku so zamestnankyňou súdu, v žiadnom prípade nezakladá dôvod na vylúčenie sudcov, ktorí sú jeho kolegami a ktorým bola vec pridelená náhodným výberom na prejednanie a rozhodnutie.

9.18. Vo svetle citovanej judikatúry (ods. 8.9. a 8.15), v spojení s objektívne bezpríznakovými okolnosťami, ktoré nesignalizujú možné narušenie nestrannosti konajúcich sudcov na odvolacom súde, najvyšší súd uzatvára, že obavy matky maloletej zo zaujatosti členov zákonného senátu, resp. z porušenia princípov „rovnosti zbraní“, predvídateľnosti rozhodnutia a právnej istoty, nie sú z objektívneho hľadiska opodstatnené. Obavy matky z nedostatku nestrannosti členov odvolacieho senátu 13CoP sa nezakladajú na objektívnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Preto aj z pohľadu tzv. teórie zdania možno s určitosťou konštatovať, že obavy matky vyjadrené v jej námietke zaujatosti po ich premietnutí do konkrétnych okolností veci, nemôžu viesť žiadneho čestne zmýšľajúceho a informovaného pozorovateľa (človeka) k záveru, že existuje reálna možnosť, že sudcovia odvolacieho senátu 13CoP Krajského súdu v Trnave sú zaujatí, resp. že nie sú nestranní. Nadriadený súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by viedli k spochybneniu dôvery k členom senátu odvolacieho súdu a preto proklamuje, že bola naplnená požiadavka nestrannosti súdu ako predpokladu toho, že účastníci konania a verejnosť mu budú (a môžu) dôverovať.

10. Vzhľadom na skutočnosť, že najvyšší súd považoval námietku zaujatosti matky maloletej Q. za nedôvodnú, nezaoberal sa jej návrhom na vylúčenie ostatných sudcov Krajského súdu v Trnave, ani prikázaním veci inému krajskému súdu.

11. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.